

De staat van de school

Het is september 2016. De Theaterschool heet vanaf dit seizoen de Academie voor Theater en Dans. Hiermee willen we gehoor geven aan de vele mensen, binnen en buiten de school, die zich afvragen waarom het woord dans niet voorkomt in de naam van deze school. Maar was dat echt zo? Hebben onze voorgangers de dans niet willen erkennen in de naam van de school? Het antwoord ligt in de taal. En de tijd. Toen in 1968 de naam Theaterschool werd gekozen door mijn bewonderde voorganger - de cultuurfilosoof Jan Kassies – de man die door de school liep en op alle deuren *waarom?* schreef, - stond die naam juist wél voor zowel toneel en mime als dans, ballet en de kruisbestuiving en wisselwerking tussen deze disciplines. Theater is een verzamelnaam voor kunstvormen waarbij podiumkunstenaars levende voorstellingen maken voor publiek. Een theater is dan ook een gebouw waar zowel dans als toneel als muziektheater doorgaans te zien is. Dat doet de tijd dus met het geheugen van een gemeenschap. We zijn de academie voor theater en dans. Over 2 jaar bestaan we 50 jaar. Een halve eeuw theatergeschiedenis.

Als je even niet oplet heeft de tijd gaten in het geheugen van een samenleving gevreten. Of het nu in een optimistische theaterschool is die wil geloven in vooruitgang of in het oude Europa, dat voor het eerst in veel meer dan duizend jaar ervan overtuigd was dat grenzen en muren moesten worden neergehaald om voor eens en altijd te voorkomen dat we ooit nog eens in staat zouden zijn een holocaust in ons zo beschaafde werelddeel te veroorzaken. En zie nu vandaag. De grenzen moeten dicht, er is Brexit, er is angst voor de ander, we lopen achter populistische en religieuze leiders aan, we kiezen egocentrisch voor wat gemakkelijk is, we ontkennen ongemakkelijke waarheden over klimaat en de waanzin van de financiële economie en doen de ramen en deuren alleen nog open als we van iets of iemand af willen. 'Oh brave new world that has such people in it', zei Shakespeare al.

En daarmee zien we ook dat dit van alle tijden is, de staat van de mens; 'la condition humaine' is een filosofisch begrip en ook de titel van een roman van André Malraux uit 1933, in het Nederlands prachtig vertaald door de belangrijke Eddy du Perron als: het menselijk tekort. De mens heeft het vermogen na te denken, maar het denken is ook de bron van het lijden, aldus Malraux. Uit naam van de moraal doen we immorele dingen. En vanuit datzelfde motief, de moraal - het goede willen doen – zijn we op zoek naar vooruitgang, waarheid en schoonheid. We proberen het evenwicht tussen verantwoordelijkheid en schuld en onmacht te herstellen, door het goede te doen. In ons geval doen we dat door de kunsten in hun schoonheid en vermogen om door te dringen tot de ziel van mensen en daar heel even iets teweeg te brengen, hoe klein ook, onbeholpen ogenschijnlijk, zonder veel

effect als je het vanuit het perspectief van de geschiedenis ziet. Onze kunst vindt plaats in het hier en nu, waar mensen elkaar kunnen aankijken en aanraken en iets fundamenteels in beweging wordt gezet. Zoals de vleugel van een vlinder in het Amazone gebied een luchtverplaatsing kan veroorzaken die in de hogere luchtlagen versterkt kan worden en kan uitgroeien tot een orkaan ergens anders op de wereld. Of het tegenovergestelde natuurlijk, de vlinder voorkomt een orkaan. Volgens de chaostheorie – waarin deze anekdote wordt gebruikt - kan dezelfde vlinder beide veroorzaken.

Daarom ben ik zo trots op deze school – op deze academie voor theater en dans – dat ik hier mag werken om samen met jullie, de kunstenaars die onze studenten zijn en die onze docenten zijn en de medewerkers, het theater ook in deze 21^e eeuw vitaal en invloedrijk te laten zijn. In verbinding met nieuwe generaties die willen staan en opstaan voor verandering en samen werken aan een duurzame en open samenleving die gelooft in vooruitgang en leert van het collectieve geheugen en investeert in onderwijs waar creativiteit en kennis de bron zijn van mediawijze, culturele burgers die de grote vragen van deze eeuw aan kunnen.

Ja, ik weet het. Het zijn grote woorden. Maar dat mag in een Staat van de School. Het zijn ook dezelfde woorden die een paar weken geleden tijdens een debat over cultuur en de wereld, het Paradiso Debat, werden gebruikt om aan onze politici duidelijk te maken dat er niet langer weggekeken moet worden van de grote vragen van deze eeuw. Het was opvallend en bemoedigend dat alle politici die daar waren voluit erkenden dat kunst, als wezenlijk onderdeel en ziel van onze cultuur, essentieel is en dat we er in moeten blijven investeren.

Er waren meer bijeenkomsten over de cultuur en de wereld de afgelopen tijd. En ze zullen er zijn. Ga daar heen en laat je horen. Spreek mee over je eigen toekomst en luister naar hoe het menselijk tekort soms heel vanzelfsprekende conclusies kan verlammen. En vraag je af wat je er tegen kunt inbrengen. Wat **we** er tegen kunnen inbrengen. Bijvoorbeeld door ons te verbinden, de verschillen die er altijd zullen zijn minder belangrijk te laten zijn dan dat waar we voor willen staan: solidariteit, verbinding en de vrijheid om te zijn waar we in geloven. Dat kunnen we, ook als school, bijvoorbeeld hier in HALf6, niet genoeg doen. Organiseer zelf een HALf6, kom hier, je opleiding heeft je dan vrij gegeven, laat HALf6 op dinsdag een plek en moment van ontmoeting en samenzwering zijn. Kom in beweging en loop mee met Nasrdin Dchar op 25 september.

Maar laten we als Academie voor Theater en Dans tegelijkertijd de beste school zijn die we met elkaar kunnen bedenken. Die midden in de 21^e eeuw wil staan. Waar traditie en

vernieuwing elkaar ontmoeten op het hoogste artistieke en technische niveau, waar techniek en vakmanschap net zo belangrijk zijn als persoonlijkheid en engagement, waar samenwerking een investering is in een generatie theatermakers (ja, hiermee bedoel ik ook de dansmakers). Waar ondernemendheid het vermogen is om je scherp en slim uit te drukken en netwerken moeiteloos binnen te komen als je daar behoefte aan hebt, en staat voor de creativiteit om waar wij goed in zijn, verbeelding en storytelling, niet alleen in het theater, maar ook in vele andere onderdelen van de samenleving te laten renderen, van film en games, tot politiek, onderwijs en creatieve industrie. Waar we in ons nieuwe ID LAB elkaar en het werkveld tegenkomen in nieuwe en onvermoede vormen, maar waar we vooral en te allen tijde de kunst niet verloochenen. In al zijn eigenzinnige ongemakkelijkheid. Dat is geen tegenstelling maar een noodzaak. Net als het menselijk tekort de noodzakelijke bron en essentie is van talloze verhalen uit de wereldliteratuur. Oh brave new world that has such people in it. Waarom? Daarom. Heb een mooi jaar. Wees sterk en onafhankelijk. Sta open en wees kritisch. Wees radicaal in wat je doet. En geniet.

Jan Zoet 19 september 2016